

TYRIMAS

Kurios aukštosios mokyklos parengia daugiausiai bedarbių

„Veido“ atliktas tyrimas atskleidžia, kurių universitetų ir kolegijų absolventams sunkiausia susirasti darbą.

Vaida Stoškvienė

Praėjusiais metais daugiau kaip 10 tūkst. 2012 m. laidos universitetų ir kolegijų absolventų užsiregistravo Lietuvos darbo biržoje (LDB). „Veidui“ išanalizavus LDB ir aukštųjų mokyklų pateiktus duomenis paaiškėjo, kad pernai daugiausiai bedarbių „pagamino“ Vilniaus dizaino kolegija: net 28,5 proc. jos absolventų 2012 m. nesusirado darbo. Antroje ir trečioje vietoje atsiduria Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos bei Šiaurės Lietuvos kolegijos: darbo nesusirado maždaug po ketvirtadalį jų praėjusių metų absolventų.

Iš pernai baigusiujų universitetus daugiausiai darbo biržoje užsiregistravo Vilniaus dailės akademijos

absolventų (24,6 proc.), taip pat Lietuvos sporto (19,9 proc.), Vytauto Didžiojo (17,7 proc.) ir Aleksandro Stulginskio (17 proc.) universitetų absolventų.

Beje, iš visų aukštųjų mokyklų vienintelė Utenos kolegija atsisakė „Veidui“ pateikti duomenis, reikalingus apskaičiuoti, kiek ji išleido bedarbių. Tiesą sakant, ši kolegija turi dėl ko nuogąstauti, nes parengia nemažai darbo rinkoje nekonkurencingų specialistų. LDB duomenimis, 2012 m. registruoti net 256 Utenos kolegijos absolventai, neturintys darbo.

Taigi kodėl vienus universitetus ir kolegijas baigę jaunuoliai pirmiausia traukia į darbo biržą, o kitų aukštųjų mokyklų didžioji dalis absolventų iš karto įsidarbina?

Sunkiau įsidarbinti kolegijų absolventams

Personalo paieškos ir atrankos specialistai pabrėžia, kad ne vien nuo aukštosios mokyklos lygio priklauso absolventų įsidarbinimo galimybės. Mat labai svarbu ir asmeninės

jaunuolio savybės, motyvacija, darbo patirtis. „Įsidarbinti sunku arba turint aukštojo mokslo diplomą tenka dirbti ne-kvalifikuotą, ne pagal specialybę darbą, kai jaunas žmogus tampa masės dalimi – niekuo neišsiskiria iš tūkstančio baigusiujų tas pačias studijas“, – pastebi personalo paieškos ir atrankos įmonės „Indigroup“ direktorius Karolis Blaževičius.

Jo nuomone, dažniausiai taip nutinka, kai universiteto ar kolegijos absolventas neturi darbo patirties. Tuomet jam trūksta ben-

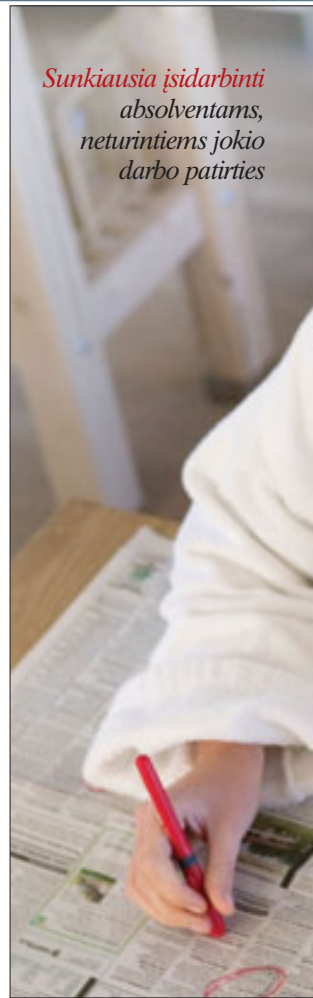
dravimo įgūdžių, jis nežino, ko darbdavys iš jo tikisi. Tad K.Blaževičius neabejoja, kad daugiau pranašumų turi tie aukštųjų mokyklų absolventai, kurie ketvirtame kurse dirbo bent ketvirčiu ar puse etato. „Dirbant, pavyzdžiui, kavinėje padavėju tobulėti sunku, tačiau pirmas žingsnis galėtų būti asistento pareigos įmonėje, susijusioje su pasirinkta specialybe. Nors tikriausiai teks vadovui tik lėktuvo bilietus užsakinėti ar kitas panašias užduotis atlikti, tačiau jaunuolis matys, kaip yra dirbama, bendraujama. O darbdaviai visuomet renkasi tuos, kurie turi bent kiek patirties“, – dėsto įmonės „Indigroup“ direktorius.

Vis dėlto rinkdamasis darbuotoją įmonės vadovas atsižvelgia ir į išsilavinimą. Baigus kolegiją Lietuvoje kur kas sunkiau gauti darbą, nei turint universiteto diplomą. Tiesa, yra kolegijų, į kurias stoja itin gabūs, gerais pažymiais egzaminus išlaikę abiturientai, nes universitetuose nėra jų pasirinktos studijų krypties, tačiau dažniausiai kolegijas renkasi tie, kuriems nepavyksta įstoti į universitetus. Tad, K.Blaževičiaus žodžiais, daugelis kolegijų absolventų negeba strategiškai mąstyti, vadovauti projektams ar rengti finansinių ataskaitų.

Personalo paieškos ir atrankos ekspertas pabrėžia, kad ypač baigus Miškų ir aplinkos inžinerijos kolegiją, kuri trečius metus išleidžia bene daugiausiai bedarbių, naivu būtų tikėtis greitai bei sėkmingai įsidarbinti. Mat turint tik kolegijos diplomą darbo valstybės tarnyboje nepavyks gauti, o specialybių, susijusių su aplinkosauga, paklausa Lietuvoje kol kas labai maža. K.Blaževičius prognozuoja, kad ateityje tokių specialistų reikės daugiau, tačiau didelio šuolio šioje srityje taip pat nebus.

Agrokoncerno grupės prezidentas Ramūnas Karbauskis sako, kad miškininkų poreikis šiuo metu mūsų šalyje yra, o ateityje bus dar didesnis, tačiau darbdaviai pageidauja baigusiujų universitetus.

Sunkiausia įsidarbinti absolventams, neturintiems jokio darbo patirties

Kiek universitetų absolventų neturi darbo

Aukštoji mokykla	Absolventų, registruotų darbo biržoje ir per metus neįdarbintų	Absolventų, universitetą baigusiu 2012 m.	Kiek absolventų yra bedarbiai (proc.)
1. Vilniaus dailės akademija ▲	121	490	24,6
2. Lietuvos sporto universitetas	103	517	19,9
3. Vytauto Didžiojo universitetas	358	2018	17,7
4. Aleksandro Stulginskio universitetas	205	1200	17
5. Šiaulių universitetas	336	2148	15,6
6. Klaipėdos universitetas	248	1701	14,5
7. Lietuvos edukologijos universitetas	293	2348	12,4
8. Kauno technologijos universitetas	428	3551	12
9. Vilniaus Gedimino technikos universitetas	351	3377	10,3
10. ISM vadybos ir ekonomikos universitetas	33	324	10,1
11. LCC tarptautinis universitetas	11	125	8,8
12. Vilniaus universitetas	471	5387	8,7
13. Mykolo Romerio universitetas	292	3452	8,4
14. Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	91	1116	8,1
15. Lietuvos muzikos ir teatro akademija	18	267	6,8
16. VU Tarptautinio verslo mokykla	27	401	6,7
17. Kazimiero Simonavičiaus universitetas	5	81	6,1
18. Lietuvos karo akademija	3	62	4,8
19. Verslo ir vadybos akademija	3	73	4,1

Pastaba: skaičiuoti 2012 m. laidos absolventai, įgiję bakalauro, magistro kvalifikacinius ir daktaro mokslo laipsnius, registruoti darbo biržoje 2012 m.

Šaltinis: darbo biržos ir universitetų duomenys, „Veido“ analizė

baigusių absolventų, užsiregistravusių darbo biržoje, skaičius taip pat neatskleidžia tikrosios padėties. „Prieš keletą metų atlikus tyrimą paaiškėjo, kad nedirba vos 2–3 proc. mūsų absolventų, daugiausia auginančių mažus vaikus. Dar maždaug 1,5 proc. yra išvykę į užsienį. Visi kiti registruojasi darbo biržoje, kad turėtų socialines garantijas, nes menininkai dažniausiai yra laisvai samdomi darbuotojai ir dirba pagal patentus“, – paaiškina M.Šimanėlienė.

Ji priduria, kad nemažai menininkų ne tik patys dirba, bet dar ir sukuria darbo vietų. Tarkim, drabužių dizaineriai samdo siuvėjas, tekstilininkams, skulptoriams taip pat reikia pagalbinių personalo.

K.Blaževičiaus nuomone, VDA absolventams pirmus metus po studijų sunkiau susirasti darbą, nes paskutiniame kurse dėl daug laiko reikalaujančių baigiamųjų darbų retas dirba. Tad jie yra kur kas labiau atitrūkę nuo darbo rinkos nei, tarkim, ekonomistai ar vadybininkai. Be to, jiems darbo rinkoje sunkiau įsitvirtinti ir todėl, kad sulaukia mažiau pasiūlymų nei baigusieji kitas specialybes.

„Į Lietuvos sporto universitetą dažniausia stoja motyvuoti žmonės, žinodami, ką veiks baigę. Jų daug registruojasi darbo biržoje taip pat todėl, kad neretai dirba laisvai samdomus darbus. Be to, šiame univer-

lausiausi. Geriausiai įsidarbinti, pasirodo, sekasi turintiems Lietuvos karo akademijos diplomus (tarp jų nedarbo lygis siekia tik 4,8 proc.) bei Verslo ir vadybos akademijos absolventams.

Nedaug bedarbių taip pat išleidžia ir Lietuvos muzikos bei teatro akademija (6,8 proc.), VU tarptautinio verslo akademija (6,7 proc.)

Vieni paklausių darbo rinkoje ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto absolventai – pernai darbo neturėjo 7,9 proc. baigusiųjų šią aukštąją mokyklą.

Tarp kolegijų mažiausiai bedarbių išleido Vilniaus verslo (11,5 proc.) ir Vilniaus kooperacijos (13,4 proc.) kolegijos.

Taigi nors pasirinkta specialybė ir ne visada garantuoja darbo vietą, o gabiems, tikslo siekiantiems jaunuoliams įsitvirtinti labiau padeda ne diplomai, o asmeninės savybės, tačiau iš karto tinkamai pasirinkus aukštąją mokyklą ir negaistant laiko studijoms bedar-

bių kalvėse savo kelią rasti bus kur kas lengviau. ■

Darbo turi, bet registruojasi darbo biržoje

Beje, iš universitetų graibstomi ir agronomai. Darbdaviai jau su šios specialybės pirmakursiais pasirašo sutartis, moka už studijas, kad šie, baigę mokslus, ateitų pas juos dirbti. Aleksandro Stulginskio universiteto (ASU) studentų atstovybės pirmininko Skomanto Rukuižos teigimu, neįmanoma rasti Agronomijos fakultetą baigusio absolvento, kuris neturėtų darbo. Mat čia nuolat kabo apie trisdešimt įvairių įmonių skelbimų su darbo pasiūlymais.

R.Karbauskis taip pat patvirtina, kad visi būsimieji agronomai dar studijuodami žino, kur dirbs baigę mokslus: „Prieš keletą savaičių ieškojau dviejų agronomų, tačiau nuvykęs į ASU tarp ketvirtakursių neradau nė vieno, nes daugelis ir taip jau dirbs Agrokoncerne.“

Vis dėlto ne pirmus metus ASU absolventai atsiduria tarp tų, kurių darbo biržoje registruojasi daugiausiai, palyginti su kitais universitetais. „Statistiką iškreipia socialinių mokslų studijas šiame universitete baigę žmonės. Be to, ir į Agronomijos fakultetą kasmet įstoja apie 30 proc. jaunuolių, ateinančių tik dėl diplomo. Tokie absolventai ir registruojasi darbo biržoje“, – mano R.Karbauskis.

Vilniaus dailės akademijos (VDA) Studijų tarnybos direktorė Marija Šimanėlienė atkreipia dėmesį, kad šią aukštąją mokyklą

– vieni kitus pažįsta ir pasiūlo laisvą darbo vietą. Tad nė vienam Sporto universiteto absolventui neteko ieškoti darbo“, – atskleidžia personalo paieškos ir atrankos įmonės „Indigroup“ direktorius.

Mažiausiai bedarbių tarp Lietuvos karo akademijos absolventų

„Veido“ tyrimas, kurios aukštosios mokyklos parengia daugiausiai bedarbių, atskleidė, kad Vilniaus universiteto, seniausios ir didžiausios Lietuvos aukštosios mokyklos, absolventai darbo rinkoje nėra pak-

Kiek kolegijų absolventų neturi darbo

Aukštoji mokykla	Absolventų, registruotų darbo biržoje ir per metus neįsidarbinusių	Absolventų, universitetą baigusių 2012 m.	Kiek absolventų yra bedarbiai (proc.)
1. Vilniaus dizaino kolegija	24	84	28,5
2. Šiaurės Lietuvos kolegija	38	151	25,1
3. Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija	43	172	25
4. Alytaus kolegija	84	350	24
5. Šiaulių valstybinė kolegija	153	661	23,1
6. Panevėžio kolegija	116	518	22,4
7. V.A.Graičiūno aukštoji vadybos mokykla	23	103	22,3
8. Lietuvos aukštoji jūrų inžinerijos mokykla	49	221	22,1
9. Kauno kolegija	396	1915	20,6
10. Klaipėdos verslo aukštoji mokykla	65	323	20,1
11. Klaipėdos valstybinė kolegija	193	1007	19,1
12. Marijampolės kolegija	79	418	18,9
13. Kolpingo kolegija	20	109	18,3
14. Žemaitijos kolegija	71	418	16,9
15. Socialinių mokslų kolegija	79	487	16,2
16. Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija	124	816	15,2
17. Lietuvos verslo kolegija	40	265	15,1
18. Vilniaus kolegija	282	1875	15
19. Kauno technikos kolegija	46	325	14,1
20. Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla	165	1189	13,8
21. Vilniaus kooperacijos kolegija	49	365	13,4
22. Vilniaus verslo kolegija	14	121	11,5

Utenos kolegija, nusižengdama Visuomenės informavimo įstatymui, atsisakė pateikti duomenis, kiek absolventų baigė šią aukštąją mokyklą. Iš Darbo biržoje 2012 m. užsiregistravusių 256 Utenos kolegijos absolventų, 151 per metus neįsidarbino. Tai tikrai didelis skaičius, todėl tikėtina, kad kaip tik dėl to informacija ir slepiama.

Pastaba: skaičiuoti 2012 m. laidos absolventai, registruoti darbo biržoje 2012 m.

Šaltinis: darbo biržos ir kolegijų duomenys, „Veido“ analizė